

Geweld kan weg banen naar nieuwe inzichten

Schiff denkt dat de enige weg uit de impasse is de bezette gebieden in te ruilen voor vrede met de Palestijnen die daar wonen. (Foto ANP)

Israël en de Palestijnen: Teken van hoop

De oktober en november van dit jaar bracht ik drie weken door in Israël en de bezette gebieden. Dat was een geweldige tijd om uit te wisselen met vrienden, zowel joden als Palestijnen. Het was toen voor het eerst dat ik de 'opstand' maar de 'stijging' verwondert me, want de situatie van het toen geziene gebied, allerminst.

Ik denk dat we wat optimistischer zijn dan collega Jobsen in zijn artikel (CW, 5 februari), waarin hij spreekt van 'weerstand'. Het komt me voor dat de situatie volkomen vast zat, maar dat de gewelddadigheden - hoe ook te betreuren - ondanks alles wel kunnen banen naar nieuwe inzichten.

M. SNOEK

Ik hoopvol teken is, dat de Israëlische Vredesbeweging - en we na de massale betoging steeds minder hoorden - beleven. Jobsen noemt de 'joodse groep Oz we Shachar' (Vrede). De vrouw oprichter, Dalia Landau, een roerende open brief aan de regering van Ramleh zond, nadat hij als kind met zijn familie door soldaten onderdrukt was van de tegenwoordige regering van defensie Rabin gedeeld was. Ze erkent het feit van de situatie openlijk, al was haar bericht bijgebracht dat de Palestijnen

alles achtergelaten hadden in een overhaaste en laffe vlucht. Het was ons verteld om zo schuldgevoelens en wroeging te voorkomen, om ons gerust te stellen', aldus mevrouw Landau.

De Palestijn, Bashir, staat op het punt voor de tweede maal in zijn leven gedeporteerd te worden en dat is intussen inderdaad gebeurd. Hij woont nu in Ramalla, bezet gebied. Dalia schrijft: 'Zullen je kinderen niet diegenen haten, die hen hebben beroofd van hun vader? Zal de erfenis van pijn niet sterker en harder worden door verbittering, als het generaties lang wordt doorgegeven?'

Dan doet ze 'een beroep op Israël's en Palestijnen om te begrijpen dat geweld geen wezenlijke oplossing zal brengen voor dit conflict. Ze besluit haar brief met de woorden: 'Allah ma'ak', moge God met je zijn.

Defensie-specialist

Uit een heel andere hoek komt de stem van Zeev Schiff, medewerker van het invloedrijke Israëlische dagblad *Ha'Aretz* en zeer bekend defensie-specialist. Toch erkent hij in een interview (in *Newsweek*, 8 februari) het falen van het leger: 'Ondanks de militaire macht die we gedurende 40 jaar opbouwden en afschoon we duizenden tanks en vliegtuigen hebben, is ons leger tegenover deze opstand een machteloze reus. Niet één van onze soldaten werd er tot nu toe gedood. (...) Toch vond het leger geen effectief antwoord op de uitdaging. Erger nog, we verlaagden ons tot het in het wilde weg afranselen van honderden ...'

Daarna evenwel geeft Schiff aan, wat er volgens hem nu dient te geschieden. 'We moeten ophouden met alle onnodige collectieve straffen; we moeten de jongens in de gevangenkampen vrijlaten, de deportatie-bevelen intrekken en de Israëlische werkgevers ertoe bewegen hun Arabische arbeiders niet te ontslaan. We moeten met de Palestijnen onderhandelen, punt! De enige weg uit de impasse is, om de bezette gebieden in te ruilen voor vrede met de Palestijnen die daar wonen', aldus Schiff.

Mensen als Dalia Landau en Zeev Schiff behoren in Israël (nog?) tot een minderheid. Toch voelen ze zich niet onmachtig, maar ze wijzen een uitweg. Zal hun stem gehoord worden? Dat is te hopen, voor de toekomst van de Palestijnen, maar ook voor die van Israël.

De Gazastrook

Waarschijnlijk hebben wij in Nederland te weinig beseft hoe de toestand in de Gazastrook was en is. Onlangs ben ik er geweest. Het is er troosteloos, nog troostelozer zelfs dan in het overige bezette gebied.

De Gazastrook heeft een oppervlakte van 360 km², een klein gebied dus. Er wonen 600 duizend Palestijnen, voor het merendeel vluchtelingen die sinds 1948 (al 40 jaar) onder uiterst primitieve omstandigheden wonen in vluchtelingenkampen. Bovendien hebben zich gedurende de laatste jaren drieduizend Israëlische kolonisten in de Gazastrook gevestigd. Voor hen heeft de bezettende macht éénderde deel van alle grond onteigend. Tweederde blijft er dus

over voor de 600 duizend Palestijnen.

Palestijnen die verdacht worden van verzetsdaden worden streng gestraft. Ik las een rapport over martelingen (ook van kinderen), uitgebracht door een onderzoeksteam onder leiding van de Anglicaanse dominee van Nazareth. Een veel

Recordhoogte

Begin januari is een nieuwe antenemast op het eiland Saipan aangekomen voor een kortegolf radiostation van de internationale zendingsorganisatie Far East Broadcasting Company (FEBC). Deze nieuwe installatie komt in de plaats voor de oude, die zwaar beschadigd werd door een typhoon. Deze trok in december 1986 met verwoestende kracht over het eiland.

FEBC meldt verder een goed jaar achter de rug te hebben. De respons betreffende brieven uit China heeft een recordhoogte bereikt. FEBC ontving in 1987 16.398 brieven. Dat is een toename van ruim 58 procent ten opzichte van het voorgaande jaar. Opmerkelijk is, dat van de luisteraars die schreven, twee-derde voor het eerst reageerde op de uitzendingen en dat 84 procent van de luisteraars valt in de categorie jeugd. Van de schrijvers was, voor zover kon worden opgemaakt uit de brieven, 7.500 christen en de overigen niet.

In de meeste gevallen vragen de luisteraars om vriendschap en zo'n tienduizend mensen vragen om een bijbel of andere geestelijke lectuur. Een minderheid van de mensen volgt de uitzendingen vanwege het leren van de Engelse taal.

voorkomende straf is het opblazen of dichtspijkeren van de woning van de beschuldigde, nog eer de (Israëli-sche) rechter uitspraak heeft gedaan. Zo wordt dus een hele familie getroffen en gestraft voor de mogelijke daad van één van hun. En dit alles is al vele jaren aan de gang.

De wereld scheen niets te zien en te horen. Blijkbaar kon het niemand iets schelen. Vanuit deze wanhoop ontstonden de rellen. Eindelijk wil men gehoord worden. En wij doen mijns inziens ook het joodse volk een slechte dienst als we nu weigeren om onze Palestijnse medemens te zien en zijn hulpgeschrei te horen. Men roept om datgene waarop ook het joodse volk recht heeft: gerechtigheid en het recht om over de eigen (ook politieke) toekomst te beslissen.

Vluchtelingenkamp

In een vluchtelingenkamp bezoek ik een kleuterschool. In één lokaal zitten welgeteld 35 peuters, naar schatting niet ouder dan 4 jaar. De onderwijzeres vraagt: 'Van wie zit er een vader of een broer in de gevangenis?' Zeven vingertjes gaan omhoog. De volgende vraag is: 'Wie gaat er soms met moeder mee naar de gevangenis op bezoek?' Onieuw zeven vingertjes.

Later luister ik langdurig naar de moeder van een gevangene. Ze heeft veel te vertellen. Terwijl ze vertelt, kijk ik naar haar gezicht. Het is droevig. Toch is er ook trots en zelfs iets van een glimlach. Dat gezicht vergeet ik nooit. Die vrouw is intens verdrietig, maar ze heeft de moed en de hoop niet verloren. Ze voelt zich evenmin machteloos.

Prof. J. Verkuyl en ik publiceerden een boekje (*Intern beraad in verband met de relatie tussen Kerk en Israël*), dat onlangs in dit blad waarderend besproken werd door collega van der Linden. Dat boekje bevat onder meer een hoofdstuk waarvan de titel in een paar woorden mijn eigen overtuiging weergeeft: 'Israël en de Palestijnen: de noodzaak tot verzoening in gerechtigheid.'

Dr. J. M. Snoek woonde en werkte elf jaar (1958-1969) te Tiberias, Israël, in dienst van de Schotse, Hervormde en Gereformeerde Kerken. Van 1970-1975 was hij als stafid van de Wereldraad van Kerken te Genève verantwoordelijk voor joods-christelijke betrekkingen.

Paasmap

'Gaan waar geen wegen zijn' is de titel van de splinternieuwe paasmap van het Landelijk Centrum voor Gereformeerd Jeugdwerk, de Landelijk Hervormde Jeugdraad en de Doopsgezinde Jeugdcentrale. De map biedt tal van mogelijkheden eens een andere invulling te geven aan het aanstaande paasfeest.

Pasen is het onbegrijpelijke feest van de opstanding van Jezus Christus; het feest van het nieuwe leven, het feest van het einde van alle doodlopende wegen. Omdat Jezus onder ons gewoond heeft, gestorven is en weer opgestaan, daarom kunnen wij vandaag leven met hoop en verwachtingen: ons leven is niet zinloos, ons verdriet om wat dan ook maar hoeft ons er niet onder te krijgen.

In de verhalen en liederen staan wegen centraal. De weg van het lijden, de weg door de woestijn, samen wegen zoeken.

De map is zo samengesteld dat ze te gebruiken is voor verschillende leeftijdsgroepen en bijeenkomsten. 'Gaan waar geen wegen zijn' is telefonisch of per giro te bestellen bij de LCGJ, Postbus 99, 3970 AB Driebergen. Tel. 03438-23251, giro 475060 t.n.v. Gereformeerd jeugdwerk.